

Bryssel 5.2.2019
COM(2019) 50 final

KOMMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**monivuotisia viljelykasveja koskevista Euroopan tilastoista 13 päivänä joulukuuta 2011
annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1337/2011
toimivuudesta**

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

monivuotisia viljelykasveja koskevista Euroopan tilastoista 13 päivänä joulukuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1337/2011 toimeenpäämisestä

1. TAUSTAA

Monivuotisia viljelykasveja koskevista Euroopan tilastoista annettu asetus (EU) N:o 1337/2011¹ (jäljempänä 'asetus') tuli voimaan 1. tammikuuta 2012. Sillä kumottiin seuraavat kaksi säädöstä: viininviljelyaloja koskevien tilastotietojen keruusta 5 päivänä helmikuuta 1979 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 357/79² ja tilastotietojen keruusta jäsenvaltioissa tiettyjen hedelmäpuulajien viljelmien tuotantomahdollisuuksien määrittämiseksi 19 päivänä joulukuuta 2001 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/109/EY³. Asetus (EU) N:o 1337/2011 kattaa kaksi monivuotisia viljelykasveja koskevaa rakenteellisten tietojen keruuta:

- hedelmätarhoja koskevan tiedonkeruun omenoista, päärynöistä, persikoista, nektariineista, appelsiineista, sitruunoista, pienistä sitrushedelmistä ja oliivipuista sekä syötäväksi tarkoitettuja viinirypäleitä tuottavista viiniköynnöksistä ja
- viinitarhoja koskevan tiedonkeruun viinitarhoista, jotka tuottavat rypäleitä viinin valmistukseen ja rusinoiksi sekä kahteen käyttötarkoitukseen tarkoitettuja rypäleitä.

Tähän mennessä tiedot on kerätty kolmeen otteeseen: hedelmätarhoista kahdesti (vuosina 2012 ja 2017) ja viinitarhoista kerran (vuonna 2015).

Asetuksen 13 artiklassa säädetään, että ”komissio tarkastelee uudelleen tämän asetuksen toimeenpäämistä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2018 ja sen jälkeen joka viides vuosi. Tämän uudelleentarkastelun yhteydessä komissio arvioi kaikkien 4 artiklassa tarkoitettujen tietojen tuottamisen tarpeellisuutta. Jos komissio tämän arvioinnin perusteella katsoo, että joitakin näistä tiedoista ei enää vaadita, sillä on oikeus antaa 11 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla poistetaan joitakin tietoja liitteistä I ja II.”

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1337/2011, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, monivuotisia viljelykasveja koskevista Euroopan tilastoista sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 357/79 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/109/EY kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti), EUVL L 347, 30.12.2011, s. 7.

² Neuvoston asetus (ETY) N:o 357/79, annettu 5 päivänä helmikuuta 1979, viininviljelyaloja koskevien tilastotietojen keruusta, EYVL L 54, 5.3.1979, s. 124.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/109/EY, annettu 19 päivänä joulukuuta 2001, tilastotietojen keruusta jäsenvaltioissa tiettyjen hedelmäpuulajien viljelmien tuotantomahdollisuuksien määrittämiseksi, EYVL L 13, 16.1.2002, s. 21.

Tässä kertomuksessa esitetään yhteenveto asetuksen toimivuuden arvioinnissa tehdyistä tärkeimmistä havainnoista. Kertomuksessa viitataan vuoden 2020 Euroopan maataloustilastostrategiaan, jonka Euroopan tilastojärjestelmää käsittelevä komitea hyväksyi 19. marraskuuta 2015 pitämässään 27. kokouksessaan, ja esitetään monivuotisia viljelykasveja koskevien rakenteellisten tilastojen uusi oikeudellinen kehys, jolla kumotaan asetus (EU) N:o 1337/2011, jonka toimivuus on tämän kertomuksen aiheena.

2. TÄRKEIMMÄT HAVAINNOT JA ARVIOINTI

Asetuksen (EU) N:o 1337/2011 täytäntöönpano on jossain määrin ongelmallista, mikä käy ilmi vuosina 2012 ja 2017 toteutetun hedelmätarhoja koskevan tiedonkeruun ja vuonna 2015 toteutetun viinitarhoja koskevan tiedonkeruun kokemuksista, useiden asiantuntijaryhmien kokouksista⁴ saadusta palautteesta ja jäsenvaltioiden toimittamista laatukertomuksista. Käyttäjien tarpeet ovat myös muuttuneet viimeisen vuosikymmenen aikana.

2.1 Tietojenkeruuseen liittyvät ongelmat

Tietojen ja laaturaporttien analysoinnin perusteella on selvää, että hedelmä- ja viinitarhoja koskevat tiedonkeruut ovat haasteellisia.

2.1.1 Hedelmätarhoja koskeva tiedonkeruu

Muuttujien (lajikkeet, hedelmän väri, sadonkorjuuaika, ikä ja tiheys) ristiintaulukoinnilla on kaksi seurausta. Ensinnäkin jäsenvaltioiden on käytettävä erittäin suurta otantatiheyttä. Sellaisten maiden keskimääräinen otantatiheys, joilla ei ole hedelmätarharekisteriä, oli erittäin suuri – 54 prosenttia. Näistä maista viiden oli sen vuoksi järjestettävä laskenta kerätäkseen hedelmätarhoja koskevia tietoja. Toiseksi tietojen yksityiskohtaisen jaottelun vuoksi tiedonkeruu on kallista ja aikaa vievää. Hedelmätarhoja koskevan tiedonkeruun keskimääräiset kustannukset (viitevuotta kohti) ovat noin 220 000 euroa maata kohti ja vaihtelevat 2 500 eurosta 900 000 euroon. Tilastoviranomaisten työpanos vaihtelee 0,1 kokoaikavastaavasta (FTE) 6,2 kokoaikavastaavaan. Erittäin suuret otannat ja pitkät kyselylomakkeet, jotka edellyttävät useita pinta-alamittauksia, ovat erittäin rasittavia myös vastaajille.

Hyvin yksityiskohtaisten tietojen keruuseen kansallisella tasolla tehdyt suuret investoinnit eivät valitettavasti tuota täyttä hyötyä tiedonkäyttäjille, sillä kaikkia kerättyjä tietoja ei voida julkaista tilastosalaisuuden vuoksi.

⁴ Viljelykasvitilastoja käsittelevän työryhmän kokoukset (2012–2017), pysyvä maataloustilastokomitea (vuoteen 2014 asti) ja maataloustilastojohtajien ryhmä (vuodesta 2015 lähtien).

Asetuksen liitteessä I tarkoitetut lajikeryhmät – erityisesti omenien ja päärynöiden osalta – eivät edusta hyvin lajikkeiden jakautumista EU:ssa. Syötäväksi tarkoitettujen omenien viljelyalasta 34 prosenttia on luokiteltu ryhmään ”Muut”. Päärynöillä vastaava luku on 18 prosenttia. Ongelma on vieläkin suurempi Pohjois- ja Itä-Euroopassa, joissa joidenkin maiden kaikki hedelmätarhat kuuluvat luokkaan ”Muut”.

Vapaaehtoisten tietojen kerääminen teolliseen jalostukseen tarkoitettuja omenia, päärynöitä ja persikoita tuottavista puista on vaikeaa, sillä useissa tapauksissa viljelijöiden vuotuiset päätökset siitä, myyvätkö ne hedelmät kulutukseen vai teolliseen jalostukseen, perustuvat hedelmäpuun lajikkeen sijaan säähän, markkinaolosuhteisiin ja laatunäkökohtiin.

2.1.2 Viinitarhoja koskeva tiedonkeruu

Asetuksen 3 artiklan 4 kohdassa säädetään, että muita kuin syötäväksi tarkoitettuja viinirypäleitä koskevat tiedot on ”laadittava käyttäen tietoja, jotka ovat saatavilla viinitilarekisterissä, joka on pantu täytäntöön asetuksen (EY) N:o 1234/2007 185 a artiklan mukaisesti kaikkien siinä mainittujen tilojen osalta ja joka on määritelty asetuksen (EY) N:o 436/2009 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa”. Asetuksen mukainen viinitilarekisterin ja viinitarhoja koskevan tiedonkeruun välinen pakollinen yhteys aiheuttaa ongelmia useissa jäsenvaltioissa, sillä rekisterit eivät ole aina ajan tasalla eivätkä sisällä kaikkia asetuksessa lueteltuja muuttujia. Velvoite käyttää rekisteriä ainoana tietolähteenä on ongelmallinen myös Euroopan tilastoja koskevien käytäntöjen⁵ näkökulmasta. Tämä johtuu siitä, että 6.2 kohdassa todetaan, että tilastotietojen lähteiden valinnan on perustuttava tilastolliseen harkintaan, ja 12.1 kohdassa edellytetään, että tietolähteet arvioidaan ja niiden luotettavuus varmistetaan säännöllisesti.

2.2. Käyttäjien tarpeet

Pääosastojen kuulemisessa vahvistettiin, että komissiolla on oltava tarkkaa tietoa tiettyjen monivuotisten viljelykasvien viljelmien tuotantomahdollisuuksista EU:ssa. Yhteisen maatalouspolitiikan asianmukaisen hallinnoinnin varmistamiseksi komissio edellyttää säännöllistä tietojen tuottamista monivuotisista viljelykasveista. Tietojen seulonnassa kävi kuitenkin ilmi, että rasiskeen – erityisesti hedelmätarhoja koskevasta tietojenkeruusta aiheutuvan rasiskeen – vähentämiseksi voidaan toteuttaa merkittäviä toimenpiteitä.

⁵ ”European statistics code of practice for national statistical authorities and Eurostat (EU statistical authority), endorsed by the European Statistical System Committee on 16 November 2017”: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/8971242/KS-02-18-142-EN-N.pdf/e7f85f07-91db-4312-8118-f729c75878c7> (saatavilla ainoastaan englanniksi).

Seuraavia muuttujia ei enää tarvitse sisällyttää rakennetilastotietoihin, joita tuotetaan toimien seurantaan varten:

- omenien ja päärynöiden lajikkeet
- persikoiden, nektariinien ja syötäväksi tarkoitettujen viinirypäleiden hedelmän väri ja
- persikoiden, nektariinien, aprikoosien, appelsiinien ja pienten sitrushedelmien sadonkorjuuaika.

Ikää ja tiheyttä koskevia muuttujia ei myöskään tarvitse enää ristiintaulukoida, vaan ne voidaan kerätä erikseen. Tiedot voidaan kerätä 6–7 vuoden välein, sillä hedelmä- ja viinitarhojen rakenne on suhteellisen vakaa. Asetuksen mukaan tiedot oli kerättävä jäsenvaltioissa, joiden viinin viljelyala on vähintään 500 hehtaaria. Hedelmätarhojen osalta kynnys oli kansallisella tasolla 1 000 hehtaaria kutakin hedelmäpuulajia kohti. Jotta kynnys olisi yhtenäinen muiden viinialan toimenpiteiden ja rekisterien kanssa, sen pitäisi olla 1 000 hehtaaria myös viinintuotantoon tarkoitettujen viinitarhojen osalta.

Politiikassa tarvitaan tietoja, jotka edustavat entistä paremmin alueellisia alueita. Asetuksen mukaisesti hedelmäpuita koskevat tiedot kerättiin NUTS 1⁶ -tasolla ja viinintuotantoon tarkoitettuja viinitarhoja koskevat tiedot NUTS 2 -tasolla. Koska nämä tiedot ovat tärkeitä hedelmä- ja viinitarhojen alueellisen potentiaalin analysoimista varten sekä markkinoiden hallinnan yhteydessä että kriisitilanteissa, kaikki hedelmä- ja viinitarhoja koskevien rakennetietojen on oltava NUTS 2 -tasolla.

3. VUODEN 2020 EUROOPAN MAATALOUSTILASTOSTRATEGIA JA MAATALOUSTILASTOJEN UUSI SUKUPOLVI: VAIKUTUKSET ASETUKSEEN (EU) N:o 1337/2011

Eurostat on vuodesta 2014 lähtien tehnyt tehokasta yhteistyötä tiedonkäyttäjien (pääasiassa muiden komission yksiköiden ja EU:n toimielinten) sekä kansallisten tilastolaitosten kanssa vuodesta 2020 lähtien toteutettavan maataloustilastostrategian⁷ laatimiseksi. Maataloustilastostrategian tavoitteena on

- tuottaa tehokkaasti käyttäjien tarpeita vastaavia tilastoja
- välttää vastaajille ja tilastojärjestelmille aiheutuvan rasitteen merkittävää lisäämistä ja asettaa saataville yhä useampia tilastoja
- parantaa maataloustilastojen alatasojen yhdenmukaisuutta

⁶ Tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistö (Nomenclature of Territorial Units for Statistics, NUTS).

⁷ ”Commission staff working document impact assessment accompanying the strategy for agricultural statistics 2020 and beyond and subsequent potential legislative scenarios”
SWD/2016/0430 final – 2016/0389 (COD),
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016SC0430> (saatavilla ainoastaan englanniksi).

- selventää ja yksinkertaistaa käsitteitä ja määritelmiä
- parantaa maataloustilastojen laatua ja
- parantaa maatalous-, metsätalous-, maankäyttö- ja ympäristötilastojen integrointia.

Täytäntöönpanovaihe käynnistyi sen jälkeen, kun Euroopan tilastojärjestelmää käsittelevä komitea hyväksyi strategian vuonna 2015. Vaikutustenarvioinnissa todettiin, että kaksivaiheinen täytäntöönpanostrategia soveltuu parhaiten tilastojärjestelmän ja tiedonkäyttäjien tarpeisiin.

- Ensimmäinen vaihe on integroituja maatilatilastoja (IFS) koskeva puiteasetus, joka kattaa tällä hetkellä maatilojen rakennetutkimuksia koskevan asetuksen⁸ soveltamisalaan kuuluvan maatilojen rakennetutkimuksen, asetuksen (EU) N:o 1337/2011 soveltamisalaan kuuluvat hedelmä- ja viinitarhojen rakennetilastot sekä joitakin maatalouden ympäristöindikaattoreita. Hedelmä- ja viinitarhojen rakennetietojen keruu tapahtuu 18. heinäkuuta 2018 hyväksytyn asetuksen (EU) 2018/1091⁹ (IFS-asetus) ”Hedelmätarhat”- ja ”Viinitarhat”-aihealueiden mukaisesti. Asetus (EU) N:o 1337/2011 kumotaan 1 päivästä tammikuuta 2022.
- Toinen vaihe on maatalouden panos- ja tuotostilastoja koskeva asetus, joka kattaa muun muassa kasvintuotannon ja kasvinviljelytaseet.

IFS-asetuksen ”Hedelmätarhat”- ja ”Viinitarhat”-aihealueissa on vähemmän yksityiskohtaisia tietoja viljelykasvien ominaisuuksista, mutta tiedot toimitetaan Eurostatille maatilojen perustietoihin liitettyinä mikrotietoina. Näin ollen tietoja voidaan käyttää entistä joustavammin, ja ne vastaavat paremmin käyttäjien tarpeita. Mikrotiedot voidaan ristiintaulukoida, jolloin nähdään, minkälaiset maanviljelijät kasvattavat erityyppisiä monivuotisia viljelykasveja ja miten nämä maanviljelijät työskentelevät (esim. ikä, koulutus, muut maatilatoimet, muu ansiotoiminta ja mahdollinen sijainti epäsuotuisilla alueilla).

3.1 IFS-asetuksen ”Hedelmätarhat”-aihealue

Hedelmätarhojen rakennetilastot kuuluvat IFS-asetuksen ”Hedelmätarhat”-aihealueeseen. Sillä ratkaistaan 2 luvussa mainitut ongelmat ja otetaan huomioon komission nykyiset tarpeet. ”Hedelmätarhat”-aihealueeseen kuuluu noin 600 muuttujaa vähemmän kuin asetukseen (EU) N:o 1337/2011. Sen odotetaan vähentävän tiedonkeruun kustannuksia ja sen aiheuttamaa rasitetta, vaikka siinä otetaan huomioon NUTS 2 -tason tarkkuusvaatimukset.

”Hedelmätarhat”-aihealueen mukainen hedelmätarhoja koskevien tietojen keruu toteutetaan vuonna 2023.

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1166/2008, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, maatilojen rakennetutkimuksista ja maatalouden tuotantomenetelmiä koskevasta tutkimuksesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 571/88 kumoamisesta, EUVL L 321, 1.12.2008, s. 14.

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1091, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, integroiduista maatilatilastoista sekä asetusten (EY) N:o 1166/2008 ja (EU) N:o 1337/2011 kumoamisesta, EUVL L 200, 7.8.2018, s. 1.

3.2 IFS-asetuksen ”Viinitarhat”-aihealue

IFS-asetuksen ”Viinitarhat”-aihealueen mukaisen viinitarhoja koskevien tietojen keruun sisältö pysyy pääasiassa samanlaisena kuin asetuksen (EU) N:o 1337/2011 mukaisessa tiedonkeruussa. Ainoa ero on pääasiallisten viiniköynnöslajikkeiden määritelmä. Tällä hetkellä pääasiallisiksi lajikkeiksi on määritelty kaikki ne viiniköynnöslajikkeet, joiden kokonaisala kansallisella tasolla on vähintään 500 hehtaaria. IFS-asetuksessa ne määritellään alhaalta ylöspäin: kukin viininviljelijä ilmoittaa 10 suurinta tilalla kasvatettua lajiketta ja kansallisen tason pääasialliset lajikkeet määritetään niiden perusteella.

IFS-asetuksen ”Viinitarhat”-aihealueen mukaisesti jäsenvaltiot voivat valita käyttävänsä viinitarhoja koskevien tietojen keräämiseen parasta käytettävissä olevaa tietolähdettä (joko tiedonkeruuta tai viinitilarekisteriä). Komissio kuitenkin kannustaa jäsenvaltioita käyttämään viinitilarekisteristä saatavia tietoja niin paljon kuin mahdollista, sillä se vähentää vastaajille aiheutuvaa rasitetta ja kustannuksia. Viinitilarekisteriin sisältyvien tietojen laadun parantamiseksi komissio aikoo julkaista ehdotuspyynnön viinitilarekisterin ja tilastotietojen keruun (tilastollinen tilarekisteri mukaan luettuna) yhteentoimivuuden parantamiseen tarkoitetuista avustuksista.

IFS-asetuksen mukainen viinitarhoja koskevien tietojen keruu toteutetaan vuonna 2026. Viinitarhoja koskevia tietoja kerätään silti vuonna 2020 asetuksen (EU) N:o 1337/2011 mukaisesti, jotta tilastollisen tilarekisterin ja viinitilarekisterin yhteensovittamiselle jää riittävästi aikaa, mikä on tarpeen IFS-asetuksen mukaisesti.

4. PÄÄTELMÄT

Asetus (EU) N:o 1337/2011 ei ole toiminut niin hyvin kuin sen hyväksymisen yhteydessä suunniteltiin. Tämä johtuu tietojen sisällöstä sekä liian yksityiskohtaisista ristiintaulukoiduista tiedoista. Nämä tekijät ovat aiheuttaneet vastaajille suuren rasitteen ja korkeita tiedonkeruukustannuksia ja johtaneet salassa pidettäviin tietoihin. Käyttäjien tarpeet ovat niin ikään muuttuneet vuosien kuluessa, ja komissio edellyttää nykyisin vähemmän yksityiskohtaisia tietoja.

Edellä kuvatuista syistä ja vuodesta 2020 lähtien toteutettavan maataloustilastostrategian täytäntöönpanemiseksi asetuksen (EU) N:o 1337/2011 soveltamisalaan kuuluva hedelmä- ja viinitarhoja koskevien tietojen keruu on sisällytetty uuteen IFS-asetukseen. Asetus (EU) N:o 1337/2011 kumotaan vuonna 2020 toteutettavan viinitarhoja koskevan tiedonkeruun jälkeen (tiedot toimitetaan vuonna 2022).

Hedelmä- ja viinitarhoja koskevien rakennetietojen uusi oikeusperusta vastaa entistä paremmin käyttäjien tarpeisiin, ja sen odotetaan vähentävän vastaajille aiheutuvaa rasitetta. IFS-asetukseen

sisältyvät ”Hedelmätarhat”- ja ”Viinitarhat”-aihealueet mahdollistavat sen, että hedelmäpuita ja viinirypäleitä kasvattavat tilat voidaan analysoida perusteellisesti. Tämä johtuu mikrotietojen toimittamisesta syntyvistä runsaista mahdollisuuksista, kun hedelmä- ja viinitarhojen rakenne voidaan yhdistää maatilojen täydellisiin rakennetietoihin. Näin vahvistetaan tietopohjaa, jota käytetään alaa koskevien päätösten tekemisessä.